

УДК 330.59: 339.972

DOI: 10.31651/2076-5843-2018-3-72-80

ОПАЛЬКО Вікторія Вікторівна,

к.е.н., доцент,

Черкаський національний університет

імені Богдана Хмельницького,

м. Черкаси, Україна

ORCID ID: 0000-0002-0803-4040

opalko633@gmail.com

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СКОРОЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ НЕРІВНОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

У статті детерміновано проблему соціально-економічної нерівності в Україні в умовах глобального розвитку. Метою дослідження є обґрунтування доцільності та розробка рекомендацій щодо формування концептуальних засад скорочення соціально-економічної нерівності як основи для регулювання збалансованим розвитком в Україні в умовах глобалізації. Запропоновано системно-синергетичний підхід до формування концептуальних засад скорочення нерівності в умовах глобального розвитку економіки, що враховує, з одного боку, характер глобальних факторів впливу, а з іншого - можливість результативного застосування державних інструментів регулювання. Розроблено діалектично-логічні основи системи скорочення соціально-економічної нерівності в Україні, які охоплюють три блоки регулювання: соціальний, економічний, правовий та базуються на інституційному забезпеченні збалансованого розвитку.

Ключові слова: соціально-економічна нерівність, глобальний розвиток, інституційне забезпечення, концептуальні засади скорочення нерівності, інклюзивне економічне зростання.

Постановка проблеми. Протягом останніх десятиліть у світовому просторі відбувається трансформація світової економічної системи, яка супроводжується глобалізацією виробничих сил, формуванням глобальної інфраструктури, зростанням масштабів міжнародної міграції робочої сили, нерівномірністю економічного розвитку країн, нерівним розподілом доходів та благ цивілізації. З одного боку певний диспаритет економічного розвитку притаманний усім, без винятку країнам світу, з іншого – підходи до вирішення цієї проблеми є різними для кожної країни. Водночас зростання економічної нерівності у світі та в окремо узятій країні (із концентрацією багатства та влади в руках невеличкої групи олігархів) загрожує збалансованому розвитку. Все більше вкорінюється уявлення про те, що економічне зростання саме по собі не дозволяє скоротити рівень нерівності. Тому в сучасних умовах глобального розвитку виникає потреба в обґрунтуванні доцільності та формуванні концептуальних засад скорочення нерівності в Україні, з чим пов'язана актуальність теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений аналіз останніх досліджень вказує на значний інтерес науковців до проблеми соціально-економічної нерівності. Питаннями скорочення нерівності останнім часом займалися провідні зарубіжні та українські фахівці з економіки, соціології та права, зокрема, Г. Терборн [4], Дж. Стиглиц [5], Б. Міланович [6], Е. Лібанова [9], О. Балакірева, В. Головенько, Д. Дмитрук [10] та ін., які досліджували особливості та механізми скорочення нерівності у суспільстві. Думки більшості дослідників надають перевагу тому факту, що нерівність весь час зростає, і світ стає все більш і більш несправедливим. Деякі експерти визначають, що різниця у рівні доходів між країнами, скорочується, проте проблема нерівності посилюється усередині країн, тому потрібно знаходити гармонійні форми та концепції, щоб скоротити нерівність і забезпечити рівновагу розвитку.

Зважаючи на той факт, що економічні перетворення в Україні стали одним із багатьох факторів, які посприяли нестабільності економічного розвитку та зростанню розшаруванню населення за рівнем доходів, важливо розробити пропозиції щодо скорочення нерівності у взаємозв'язку з її економічним та соціальним вимірами. Реалізація запропонованих

рекомендацій дозволить розробити комплекс заходів, направлених на створення умов для збалансованого економічного зростання економіки.

Мета та завдання дослідження. У зв'язку з об'єктивною необхідністю формування концептуальних засад збалансованого розвитку в Україні, як складової соціально-економічної політики країни, проблема скорочення нерівності набула особливої значимості. Метою статті є обґрунтування доцільності та розробка рекомендацій щодо формування концептуальних засад скорочення соціально-економічної нерівності як основи для регулювання збалансованим розвитком в Україні в сучасних умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Українська економіка перебуває на етапі реформування сучасної економічної системи, що спричинило такі прояви нерівності, коли для більшості населення стали недоступними звичні раніше стандарти життя, добробуту та можливості людського розвитку. Змінилася і продовжує змінюватися соціальна структура суспільства. У класичній економічній теорії економічна нерівність вже давно вважається одним з індикаторів якості життя та соціального середовища. Тому соціально-економічна нерівність розглядається як один з важливих факторів стабільного розвитку економіки та економічного зростання.

Проблема інтерпретації взаємодії між економічними і соціальними чинниками нерівності – це проблема побудови узагальнених індикаторів соціально-економічного розвитку, які повинні, по-перше, досить точно і повно характеризувати соціально-економічну ситуацію в країні та її зміни; по-друге, забезпечувати можливість систематичних економічних вимірювань рівня розвитку; і, по-третє, найбільш повно відповідати поставленій меті виявлення прямих і зворотних залежностей між економічними і соціальними детермінантами розвитку.

Теоретико-методологічне підґрунтя для розкриття категорії соціально-економічна нерівність, сформовано з концепцій, теорій і конкретних положень, які визначають різні погляди на нерівність. По-перше, це теорії соціології (теорія класів: К. Маркс, теорія статусів М. Вебер, теорія соціальної стратифікації П. Сорокіна, теорія соціальної справедливості Дж. Ролза та ін.); економічні теорії (інституціональна теорія Т. Веблена, У. Мітчела, теорії індустріального суспільства П. Дракера, У. Ростоу, Р. Арона та ін., теорії суспільного добробуту А. Пігу, А. Маршалла, В. Парето, загальна теорія зайнятості, відсотків і грошей Дж. Кейнса, теорії економічного зростання Ж. Б. Сея, Р. Солоу, С. Кузнеця та ін.); теорії глобалізації (циклічна теорія розвитку А. Тойнбі, Д. Гольдстайна, стійкого, сталого глобального розвитку Д. Форестера і Д. Медоуза, світ-системні теорії І. Валлерстайна, Д. Модельскі та ін.); теорії праксеології (теорії структурації Е. Гідденса, поведінкова теорія Т. Парсонса), теорії держави і права (теорія “правовповноваження” Р. Нозіка, неоконсерватизму Д. Белла, теорія суспільного консенсусу К. Байера та ін.).

Визначена багатовекторність точок зору вчених на регулювання процесами нерівності, надає можливість визнати, що соціально-економічна нерівність пов'язана з: нерівним або обмеженим доступом до ресурсів матеріального й духовного споживання, соціальних послуг; нерівномірним розподілом доходів, майна, багатства; нерівними життєвими шансами та можливостями задовольняти потреби тощо.

З одного боку, нерівність формується в результаті взаємодії різноманітних механізмів, що обумовлюють рух грошових потоків та їх розподіл в різні типи доходів різних верств населення. При цьому нерівність доходів детермінується інституційною організацією економіки у значно більшому ступені, ніж факторами виробництва. Нерівність складається в залежності від розподілу й умов дії прав володіння, розпорядження та управління ресурсами, що йдуть на оплату праці, трансферти, виплати доходів рентного типу та на інші виплати.

З іншого боку, нерівність характеризує умови, в яких формуються мотиви і вибираються способи економічної і соціальної поведінки. Високі масштаби нерівності можуть бути обумовлені двома діаметрально протилежними причинами: по-перше, високою інтенсивністю соціальної конкуренції, і, по-друге, інституційно зумовленими перевагами положення одних соціальних верств по відношенню до інших.

Зважаючи на значне різноманіття поглядів науковців на актуальність тих або інших концептуально-методологічних підходів при дослідженні нерівності згрупуємо їх у три блоки:

1) наукові економіко-соціальні концептуальні підходи: неокласицизм, інституціоналізм, марксизм, кейнсіанство;

2) загальнонаукові підходи: системний підхід, синергетика, еволюційна теорія, діалектика розвитку, універсальні теорії;

3) моделі, концепції, парадигми, що описують стан нерівності з огляду на сучасність: економіка знань, інформаційна економіка, мережева економіка, глобальна економіка тощо.

Узагальнюючи наукові напрацювання з питань нерівності можна представити синергетичний підхід до формування концептуальних засад системи скорочення нерівності в сучасних умовах глобального розвитку економіки (рис. 1).

Ми розглядаємо концептуальні засади з точки зору визначеної термінології: концепція (від лат. *conceptio* — розуміння), це певна «система доказів певного положення, система поглядів на те чи інше явище; ідейний задум [1, с. 275]. Концепція є ядром будь-якої наукової теорії, парадигми, оскільки вона закладає основи розуміння об'єктів теорії, властивостей, взаємозв'язків, структури тощо [2, с. 343]. Головне призначення концепції полягає в інтеграції певного масиву знання, у прагненні використовувати його для пояснення та пошуку закономірностей. Засади (від фр. положення; тверда догма) – це світоглядна основа, підвалина, принцип, база, головне правило [3].

Отже, концептуальні засади скорочення нерівності ми визначаємо, як світоглядну основу для системи поглядів та розуміння взаємозв'язків і пошуку закономірностей між розвитком та проявами нерівності у взаємозв'язку з її економічним та соціальним вимірами. Концептуально нерівність можна розглядати з таких точок зору, як: доход, базові здібності та можливості розвитку людського потенціалу.

Узагальнюючи думки багатьох дослідників (Г. Терборна [4], Дж. Стиглиця [5], Б. Мілановича [6] та ін. можна констатувати, що глобалізація впливає на нерівність у трьох аспектах. По-перше, це переважно національні рушійні сили нерівності. Внутрішньодержавні механізми, які породжують нерівність відбуваються за рахунок нерівномірного економічного зростання і розвитку та глобальних процесів асиметрії, регіональних диспропорцій або дивергенції рівня доходів. По-друге, процеси глобалізації та поточна національна нерівність. У даний час практично всі існуючі нині держави підпадають під вплив транснаціональних процесів. Глобалізація часто супроводжується технічним прогресом і посиленням впливу міжнародних інститутів, які, в свою чергу, чинять тиск на заробітну плату і прагнуть збільшити прибутки на капітал. По-третє, переважання транзитивних глобальних процесів нерівності, соціальної ексклюзії, панування, підпорядкування або рабства (близько 40,3 млн. людей у світі стають жертвами сучасних форм рабства [7, с. 22]), які перешкоджають національним зусиллям збалансованого розвитку або підтримуються національними силами, зацікавленими у нерівності. Також розглядається можливість переходу контролю над економікою окремих країн від суверенних урядів в інші руки, у тому числі до більш сильних держав, ТНК чи міжнародних організацій [4, с. 40]. Це створює нерівні умови для збалансованого розвитку.

Кожна з трьох можливих комбінацій здатна продукувати одну і ту ж глобальну картину або показники нерівності. Рішення про те, яке з можливих пояснень буде правильним, має серйозні наслідки – як соціальні, так і економічні чи політичні. Вплив усіх перерахованих аспектів взаємопов'язаний і відбувається на тлі поглиблення, нерівності, особливо у сфері доходів, що характеризується швидким зростанням заробітної плати в верхньому сегменті і стагнацією заробітної плати в середньому і нижньому сегментах шкали розподілу доходів. За результатами досліджень Міжнародної організації праці (далі – МОП) у більшості країн спостерігається зростання масштабів низькооплачуваної зайнятості та зростання нерівності у оплаті праці протягом останніх 10 років. Темпи зростання реальної заробітної плати у світі, уповільнилися і становили (без урахування Китаю) у 2016 році менше 1% [7, с. 31]. За даними Звіту МОП 2016-2017 рр. [7], в Євросоюзі скорочується середній клас (до

середнього класу експерти відносять людей, чиї доходи становлять від 80 до 120% від сукупного доходу в тій чи іншій країні), внаслідок скорочення зайнятості населення, зниження рівня оплати праці у державному секторі, ослаблення механізмів укладення колективних договорів, еміграції високооплачуваної робочої сили тощо.

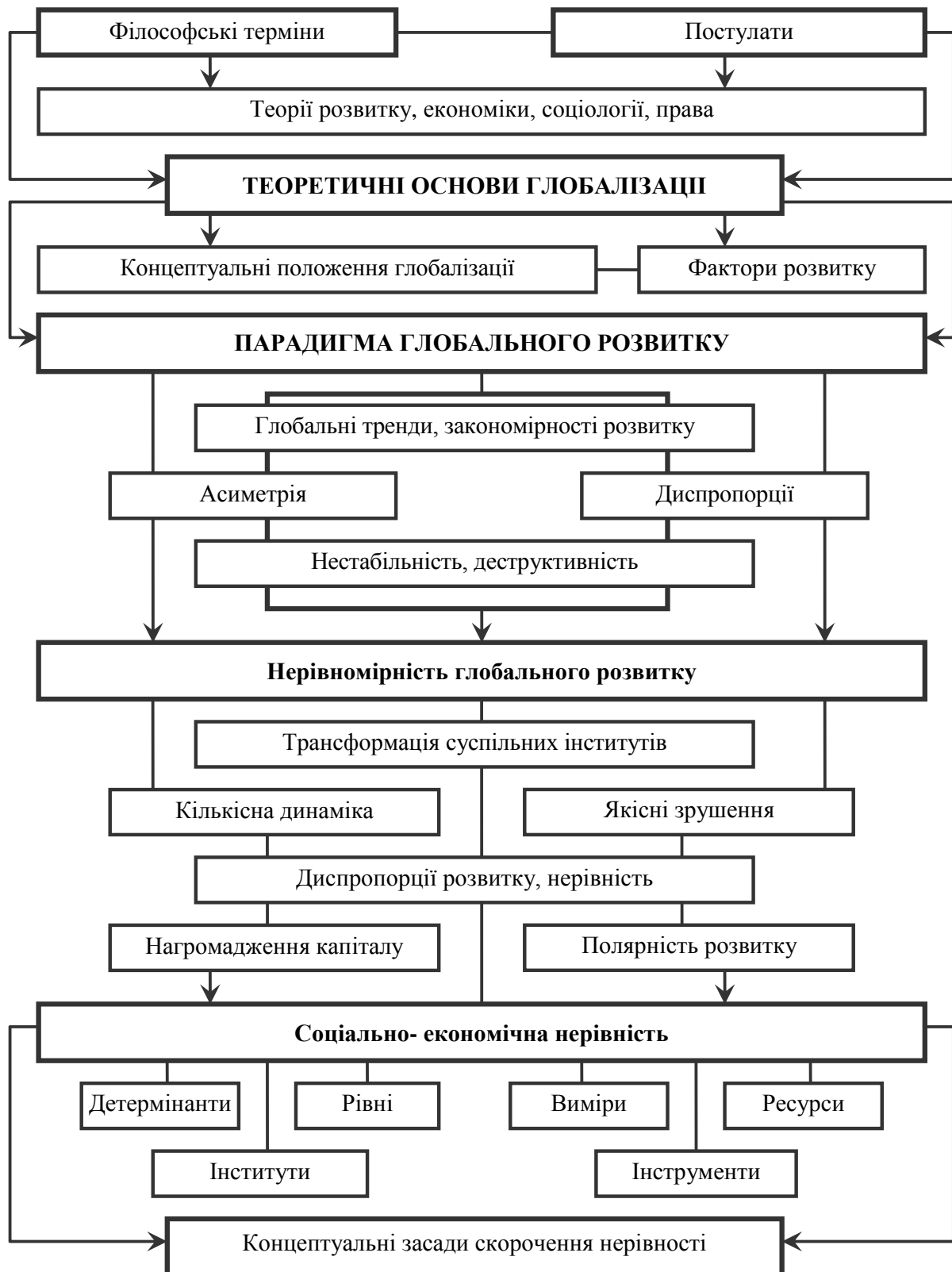

Рис. 1. Системно-синергетичний підхід до формування концептуальних засад скорочення нерівності в сучасних умовах глобального розвитку економіки

Джерело: розроблено автором

Отже, значний рівень глобальної, регіональної чи національної нерівності, незалежно від походження, буде негативно позначатися на усіх, проте порівняльні характеристики нерівності та темпами розвитку між країнами і всередині країн можуть суттєво відрізнятися.

Останнім часом Всесвітній Економічний Форум (далі – ВЕФ) розраховує композитний індекс – індекс інклюзивного розвитку (ІДІ), який ранжує країни на основі низки комбінованих показників [8]. Цей новий глобальний індекс має більш комплексний зміст відносного стану економічного розвитку в порівнянні із загальноприйнятими рейтингами на основі ВВП на душу населення (табл.1).

За даними звіту ВЕФ 2018, Україна займає 49-е місце серед країн, що розвиваються у рейтингу ІДІ, що значно нижче, ніж це було п'ять років тому. Причинами погіршення рейтингу експерти визначають бойові дії на сході країни та нестабільну соціально-економічну ситуація, що нівелюють ефект існуючого прогресу та негативно впливають на найменш забезпечені верстви населення, та спонукають талановитих людей до еміграції у пошуках кращих можливостей. В Україні рівень нерівності доходів і бідність мають не дуже високі значення. Аналіз свідчить, що українська система освіти підтримує інклюзивне зростання, з доволі високим рівнем можливостей для студентів із різних соціально-економічних верств населення. На думку експертів сучасні пріоритети для скорочення нерівності повинні включати в себе покращення професійної підготовки, зниження адміністративного навантаження при створенні нового бізнесу, розширення фінансування для підприємців, а також посилення боротьби з корупцією.

Таблиця 1

Складові індексу інклюзивного розвитку

Стовп 1. Освіта та знання	Стовп 2. Базові послуги та інфраструктура	Стовп 3. Корупція та нездорова конкуренція	Стовп 4. Фінансове посередництво в інвестиціях в реальний сектор	Стовп 5. Створення активів та підприємництво	Стовп 6. Зайнятість та винагорода за працю	Стовп 7. Фіскальне навантаження
Доступ	Основна та цифрова інфраструктура	Політична та бізнес-етика	Включення фінансової системи	Майно малого бізнесу	Продуктивна зайнятість	Податковий кодекс
Якість	Сервіси та інфраструктура охорони здоров'я	Концентрація здорової конкуренції	Посередництво в інвестиціях	Володіння нерухомістю та фінансовими активами	Заробітна плата та інші види винагороди	Соціальний захист
Рівність						

Джерело: [8]

Україна у сучасних умовах глобалізації знаходиться на початковому етапі формування соціально-інклюзивного підходу (коли більшість членів суспільства відчувають на собі результати економічного зростання) до генерації економічного зростання та, відповідно, на початковій фазі подолання процесів соціально-економічної нерівності. Тому сутність наступного етапу може бути виведена із нагальної необхідності розробки діалектично-логічних основ системи скорочення соціально-економічної нерівності в Україні.

Експертами Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України запропоновано розглядати скорочення нерівності через удосконалення політики оплати праці, регіональної політики та розвитку місцевого самоврядування; підвищення якості та доступності послуг соціальної сфери, системи державних соціальних стандартів та гарантій; застосування прогресивної системи оподаткування; розвиток громадянського суспільства; використання програм активної політики зайнятості на ринку праці тощо [9, с. 292-300].

Низка українських авторів (О. Балакірева, В. Головенько, Д. Дмитрук та ін. [10]) рекомендують гармонізувати соціальну політику України та трансформувати українське суспільство і підвищити конкурентоспроможність держави. Впровадження правових механізмів реалізації верховенства права та рівності усіх перед законом, розбудова громадянського суспільства є основою для зменшення наслідків соціально-економічної нерівності [10, с. 554].

Більшість дослідників сходяться на думці, що для скорочення нерівності необхідні інституційні реформи. Дослідники А. Шевяков і А. Кірута формулюють завдання держави у сфері регулювання нерівністю наступним чином: «необхідно виробити таку стратегію інституціональних перетворень, яка, не обмежуючи економічної свободи, створювала б ефективні заборони і противаги реалізації інтересів, що призводять до загрозливих соціально-економічних диспропорцій у суспільстві» [11, с. 146].

Підґрунтя, сформоване з концепцій, теорій, конкретних положень і практичних напрацювань визначає доцільність регулювання збалансованим розвитком економіки та формує основи скорочення нерівності в Україні в умовах глобального розвитку. Такий підхід повинен базуватися на детермінації ключових орієнтирів та векторів функціонування її об'єктів, визначенні структури інституційного регулювання, формування блоків регулювання, окреслення її необхідних ресурсів тощо (рис. 2).

Такий підхід дозволив визначити істотні характеристики проблеми скорочення нерівності: базову гіпотезу; мету; діалектичні, теоретичні та інституційні основи скорочення соціально-економічної нерівності України в умовах глобалізації; визначити ключові постулати, блоки регулювання; окреслити принципи; детермінувати інституційні механізми; виокремити проблеми та рівні, які забезпечують взаємозалежність і цілісність інструментів їх застосування для розв'язання логічно пов'язаного пулу задач, а також формування науково-практичного фундаменту для регулювання збалансованим розвитком.

Запропонована нами система скорочення нерівності не претендує на усеосяжність наявних наукових форм, однак демонструє логіку нашої роботи у вигляді шляху транспортування знань, що є важливим для нас з огляду на сучасний узагальнений контекст поняття «соціально-економічна нерівність», у якому відображено результати безперервних та нескінченних соціальних, економічних, політичних та інших процесів у суспільстві. Така система підтримується і регулюється різними інституціональними механізмами, може постійно відтворюватися і модифікуватися, що є умовою впорядкованого існування будь-якого суспільства та джерелом його інклюзивного розвитку.

З урахуванням національного та світового досвіду державного регулювання системою скорочення нерівності, необхідно створити основи для впровадження курсу інклюзивного економічного зростання, формуючи в першу чергу, інституційну, організаційну та політичну складові; економічну підтримку, комунікації; далі ресурсне та соціальне підґрунтя. Пріоритетом тут повинні стати розвиток людського капіталу через всебічну підтримку науки та освіти, залучення передового зарубіжного досвіду для підтримки збалансованого розвитку. Індикаторами досягнення поставленої мети можуть бути такі фактори:

- стабілізація та подальше зростання показників рівня життя населення;
- підвищення рівня та якості забезпечення основних прав та потреб населення;
- зростання фінансування освіти та науки у країні;
- проведення реформ з врахуванням обґрунтованих потреб ринку праці та світового досвіду;
- підвищення рівня ефективності роботи всіх основних галузей;
- забезпечення позитивної динаміки економічного зростання;
- підвищення позиції України у світовому рейтингу економічного розвитку тощо.

Отже, сучасне українське суспільство, незважаючи на стале поглиблення процесів розшарування населення та високий ступінь його диференціації, на жаль, не має чіткої соціальної структури та моделі скорочення такої нерівності.

Рис. 2. Діалектично-логічні основи системи скорочення соціально-економічної нерівності в Україні

Джерело: розроблено автором

Висновки та перспективи подальших розвідок. Соціально-економічна нерівність – складна проблема сучасності, пов’язана з: нерівним або обмеженим доступом до ресурсів матеріального й духовного споживання, соціальних послуг; нерівномірним розподілом доходів, майна, багатства; нерівними життєвими шансами та можливостями задовольняти потреби. Нерівність стала іманентною ознакою сучасного глобального розвитку, а її науковий аналіз передбачає розуміння всієї складності глобального світу. Нерівність у сучасному світі продукується різноманітними процесами, як національними, так і глобальними. Найбільш важливими джерелами сучасної нерівності є глобальні та поточні національні процеси. На підставі дослідження концепцій, теорій, конкретних положень і практичних напрацювань сформовано теоретико-методологічне підґрунтя для розкриття категорії нерівність, що складається з міждисциплінарної методологічної бази теорій соціології, економіки, прагматології, держави і права. Запропоновано системно-синергетичний підхід до формування концептуальних засад скорочення нерівності в сучасних умовах глобального розвитку економіки, яка враховує, з одного боку, характер глобальних факторів впливу, а з іншого – можливість результативного застосування державних інструментів регулювання. У нашому розумінні концептуальні засади скорочення нерівності – це світоглядна основа для системи поглядів та розуміння взаємозв’язків і пошуку закономірностей між розвитком та проявами нерівності у взаємозв’язку з її економічним та соціальним вимірами. Розроблено діалектично-логічні основи системи скорочення соціально-економічної нерівності в Україні, які охоплюють три блоки регулювання: соціальний, економічний, правовий та базуються на інституційному забезпеченні збалансованого розвитку.

Потребують подальшого дослідження проблеми напрямів та сили впливу глобалізації на збалансований розвиток; роль інституціональних регуляторів у скороченні нерівності. Назрілими для наукових опрацювань сучасності є питання акомодатії вітчизняної економіки до вимог міжнародних інститутів, що регулюють нерівність, виявлення нових тенденцій глобального інклюзивного розвитку, що необхідно враховувати при розробці державної політики.

Список використаних джерел:

1. Словник української мови (Академічний тлумачний словник): в 11 т. – Т.5 / За ред. І.К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1974. – 839 с.
2. Новиков А.М. Методология / А.М. Новиков, Д.А. Новиков. - М.: Синтег, 2007. – 668 с.
3. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. / С. Караванський. 5-те вид., опрацьоване і доповн. Львів: БаК, 2014. – 530 с.
4. Терборн Г. Глобализация и неравенство: проблемы концептуализации и объяснения / Гёран Терборн. Социологическое обозрение. Том 4. № 1. – 2005. – С. 31–62.
5. Стиглиц, Джозеф. Цена неравенства. Чем расслоение общества грозит нашему будущему: [перевод с английского] / Дж.Е. Стиглиц. – Москва: Эксмо, 2015. – 512 с.
6. Миланович Б. Глобальное неравенство. Новый подход для эпохи глобализации / Б. Миланович. Пер. с англ. Д. Шестакова. – М.: Изд-во Института Гайдара, 2017. – 336 с.
7. Зароботная плата в мире в 2016-2017 гг. Неравенство в оплате труда на предприятиях / Группа технической поддержки по вопросам достойного труда и бюро МОТ для стран Восточной Европы и Центральной Азии. – Москва: МОТ, 2017. – 164 с.
8. The Inclusive Development Index 2018. World Economic Forum [Electronic recourse]. – Accessed mode: <https://www.weforum.org/reports/the-inclusive-development-index-2018> (дата звернення: 23.10.2018).
9. Нерівність в Україні: масштаби та можливості впливу / за ред. Е.М.Лібанової. – К.: Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, 2012. – 404 с.
10. Детермінанти соціально-економічної нерівності в сучасній Україні : монографія / [Балакірева О.М., Головенько В.А., Дмитрук Д.А. та ін.] ; за ред. канд. соціол. наук О.М. Балакіревої; НАН України; Ін-т економіки та прогнозування. К., 2011. – 595 с.: табл., рис.
11. Шевяков А.Ю., Кирута А.Я. Неравенство, экономический рост и демография: неисследованные взаимосвязи. Монография. ИСЭПН РАН. / А.Ю. Шевяков, А.Я. Кирута. – М.: М-Студио, 2009. – 192 с.

References:

1. Dictionary of Ukrainian Language (1974). (Academic Word Dictionary). Kyiv: *Naukova Dumka 11, 1.5* (in Russ.)
2. Novikov, A.M. (2007). *Methodology. Moscow, Sinteg, Russia*, 668 (in Russ.)

3. Karavansky, S. (2014). Practical dictionary of synonyms of the Ukrainian language. *5th species. Lviv, BaK* (in Ukr.)
4. Terbourne, G. (2005). Globalization and Inequality: Problems of Conceptualization and Explanation. *Sociological Review, 4,1*, 31–62 (in Russ.)
5. Stiglitz, Joseph E. (2015). The Price of Inequality. How today's divided society endangers our future. Translation from English, *Moscow, Eksmo, Russia* (in Russ.)
6. Milanovich, B. (2017). Global inequality: A new approach for the age of globalization. *Moscow: Instituta Gajdara, Russia* (in Russ.)
7. Wages in the world in 2016-2017. Inequality in wages at enterprises (2017). Decent work technical support team and ILO offices for countries in Eastern Europe and Central Asia. *ILO. Moscow: ILO, Russia*. (in Russ.)
8. The Inclusive Development Index (2018). World Economic Forum. Retrieved from: <https://www.weforum.org/reports/the-inclusive-development-index-2018>
9. Libanova, E.M. (2012) Inequality in Ukraine: Scale and Impact Opportunities. *Kyiv, M.V. Ptuha Institute of Demography and Social Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine* (in Ukr.)
10. Balakireva, O.M., Golenko, V.A., Dmitruk, D.A. et. al. (2011). Determinants of socioeconomic inequality in modern Ukraine: monograph. O.M. Balakireva (Ed.). *Kyiv: National Academy of Sciences of Ukraine; Institute of Economics and Forecasting* (in Ukr.)
11. Shevyakov, A.Yu., Kiruta, A.Ya. (2009). Inequality, economic growth and demography: unexplored interconnections. *Monograph ISEPP RAS. Moscow, M-Studio* (in Russ.)

OPALKO Viktoriia,

PhD in Economics, Assoc. Prof.,

Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University,

Cherkasy, Ukraine

opalko633@gmail.com

CONCEPTUAL PRINCIPLES OF THE SUSPENSION OF SOCIO-ECONOMIC INEQUALITY IN UKRAINE UNDER CONDITIONS OF GLOBAL DEVELOPMENT

Abstract.

Introduction. *The growth of economic inequality in the world and in a separate country threatens balanced development. Therefore, in today's conditions of global development, there is a necessity to substantiate the feasibility and formulation of conceptual foundations for reducing inequality, which is linked with the relevance of the topic.*

Purpose. *The concept of reduction of socio-economic inequality as the basis for regulating balanced development in Ukraine is forming.*

Methods. *Methods used in the article: deduction, induction, scientific abstraction.*

Results. *Theoretical analysis and synthesis.*

Originality. *The system-synergetic approach to the formation of conceptual foundations of inequality reduction in the present conditions of global development is proposed, taking into account, on the one hand, the nature of global factors of influence, and, on the other hand, the possibility of effective application of state regulation instruments. We define the conceptual foundations for reducing inequality as a worldview for a system of views and understanding of relationships and the search for patterns between development and the manifestations of inequality in relation to its economic and social dimensions. The dialectical and logical foundations of the system of reduction of social and economic inequality in Ukraine, which cover three blocks of regulation: social, economic, legal and based on the institutional provision of balanced development, are developed.*

Conclusion. *Inequality has become an inherent feature of contemporary global development, and its scientific analysis implies an understanding of the complexity of the global world. The most important sources of modern inequality are global and ongoing national processes. Further research will be needed to determine the direction and impact of globalization on the balanced development of the state and the role of institutional regulators in reducing inequality.*

Keywords: *socio-economic inequality, global development, institutional provision, conceptual framework for reducing inequality, inclusive economic growth.*

*Одержано редакцією: 02.10.2018
Прийнято до публікації: 24.10.2018*